

PRESUDA SUDA

17. studenoga 1998. (*)

„Konvencija iz Bruxellesa – Arbitražna klauzula – Privremeno plaćanje – Pojam privremenih mjera”

U predmetu C-391/95,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku koji je Sudu, na temelju Protokola od 3. lipnja 1971. o tumačenju Konvencije od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima od strane Suda, uputio Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske), u sporu koji se pred tim sudom vodi između

Van Uden Maritime BV, koji posluje pod tvrtkom Van Uden Africa Line,

i

Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line i dr.,

o tumačenju članka 1. drugog stavka točke 4., članka 3., članka 5. točke 1. i članka 24. gore navedene Konvencije od 27. rujna 1968. (SL 1972, L 299, str. 32.), kako je izmijenjena Konvencijom od 9. listopada 1978. o pristupanju Kraljevine Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske (SL L 304, str. 1. i – izmijenjeni tekst – str. 77.), i Konvencijom od 25. listopada 1982. o pristupanju Helenske Republike (SL L 388, str. 1.),

SUD,

u sastavu: G. C. Rodríguez Iglesias, predsjednik, P. J. G. Kapteyn, J.-P. Puissochet, G. Hirsch i P. Jann, predsjednici vijeća, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, J. L. Murray, D. A. O. Edward, H. Ragnemalm (izvjestitelj), L. Sevón i M. Wathelet, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Léger,

tajnik: D. Louterman-Hubeau, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za Van Uden Maritime BV, koji posluje pod tvrtkom Van Uden Africa Line, L. Ebbekink, odvjetnik pri odvjetničkoj komori u Haagu,
- za Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line i dr., J. L. de Wijkerslooth, odvjetnik pri odvjetničkoj komori u Haagu,
- za njemačku vladu, J. Pirrung, Ministerialrat u saveznom ministarstvu pravosuđa, u svojstvu agenta,

- za vladu Ujedinjene Kraljevine, L. Nicoll iz Treasury Solicitor's Departmenta, u svojstvu agenta, uz asistenciju V. V. Veedera, QC, i
- za Komisiju Europskih zajednica, B. J. Drijber, član pravne službe, u svojstvu agenta,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja njemačke vlade, vlade Ujedinjene Kraljevine i Komisije na raspravi održanoj 22. travnja 1997.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 10. lipnja 1997.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Presudom od 8. prosinca 1995., koju je Sud zaprimio 14. prosinca 1995., Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) je, na temelju Protokola od 3. lipnja 1971. o tumačenju Konvencije od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima od strane Suda, postavio osam prethodnih pitanja o tumačenju članka 1. drugog stavka točke 4., članka 3., članka 5. točke 1. i članka 24. gore navedene Konvencije od 27. rujna 1968. (SL 1972, L 299, str. 32.), kako je izmijenjena Konvencijom od 9. listopada 1978. o pristupanju Kraljevine Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske (SL L 304, str. 1. i – izmijenjeni tekst – str. 77.), i Konvencijom od 25. listopada 1982. o pristupanju Helenske Republike (SL L 388, str. 1., u daljnjem tekstu: Konvencija).
- 2 Pitanja su postavljena u okviru spora između Van Uden Maritime BV (u daljnjem tekstu: Van Uden), sa sjedištem u Rotterdamu (Nizozemska), i Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line i dr. (u daljnjem tekstu: Deco-Line), sa sjedištem u Hamburgu (Njemačka), u vezi sa zahtjevom za privremenu pravnu zaštitu koji se odnosi na plaćanje dugova proizašlih iz ugovora koji sadrži arbitražnu klauzulu.
- 3 Članak 1. prvi stavak određuje da se Konvencija primjenjuje u građanskim i trgovačkim stvarima. Međutim, drugi stavak točka 4. određuje da se ne primjenjuje na arbitražu.
- 4 U skladu s člankom 2., opće je pravilo po pitanju sudske nadležnosti da se osobe s domicilom u državi ugovornici, bez obzira na državljanstvo, tuže pred sudovima te države.
- 5 Osobe s domicilom u državi ugovornici moguće je tužiti pred sudovima druge države ugovornice samo na temelju pravila Konvencije. Članak 3. drugi stavak navodi iscrpna pravila o nadležnosti koja se ne mogu primijeniti protiv osoba s domicilom u

drugoj državi ugovornici, uključujući članak 126. treći stavak i članak 127. nizozemskog zakonika o parničnom postupku (u daljnjem tekstu: ZPP).

- 6 Članak 5. točka 1. Konvencije određuje da je, u predmetima koji se odnose na ugovor, osobu s domicilom u državi ugovornici moguće tužiti u drugoj državi ugovornici pred sudom nadležnim za mjesto izvršenja dotične obveze.
- 7 Članak 24. Konvencije, koji uređuje posebno privremene i zaštitne mjere, određuje:

„Sudovima države ugovornice moguće je podnijeti zahtjev za uvođenje privremenih i zaštitnih mjera kako je predviđeno zakonom te države čak i ako su, na temelju ove Konvencije, sudovi druge države ugovornice nadležni u pogledu predmeta spora”.
- 8 U ožujku 1993., Van Uden i Deco-Line zaključili su ugovor nazvan „slot/space charter agreement”, na temelju kojeg se Van Uden obvezao staviti na raspolaganje Deco-Lineu teretni prostor na palubi brodova kojima upravlja Van Uden sam ili u suradnji s drugim brodarskim kompanijama na linijskom pomorskom prometu između sjeverne ili zapadne Europe i zapadne Afrike. Zauzvrat, Deco-Line trebao je platiti najam broda u skladu s tarifama dogovorenima između stranaka.
- 9 Van Uden pokrenuo je u Nizozemskoj arbitražni postupak predviđen ugovorom zbog toga što Deco-Line nije platio određene fakture koje mu je ispostavio Van Uden.
- 10 Osim toga, Van Uden je pokrenuo postupak za privremenu pravnu zaštitu pred predsjednikom Rechtbank te Rotterdam zbog toga što Deco-Line nije pokazao dužnu pažnju pri imenovanju arbitara i što je neplaćanje njegovih faktura uzrokovalo probleme novčanog toka. U svojem zahtjevu Van Uden je zatražio od suca da Deco-Lineu naloži da mu plati iznos od 837 919,13 DM za četiri dugovanja koja dospijevaju na temelju ugovora.
- 11 U okviru tog postupka, Deco-Line se prije svega pozvao na nenadležnost nizozemskog suca postupka privremene pravne zaštite u odlučivanju o tim zahtjevima. Tvrdio je da, s obzirom na to da je njegov poslovni nastan u Njemačkoj, može biti tužen samo pred sudovima te države.
- 12 Sudac postupka privremene pravne zaštite odbacio je taj prigovor zbog toga što se mjera zatražena kao privremena pravna zaštita treba smatrati privremenom mjerom u smislu članka 24. Konvencije.
- 13 Pozivajući se na članak 126. treći stavak ZPP-a, sudac postupka privremene pravne zaštite zaključio je da je u svojstvu domicilnog suda tužitelja nadležan za odlučivanje o zahtjevu koji je podnio tužitelj s prebivalištem u Nizozemskoj protiv tuženika koji u Nizozemskoj nema poznati domicil ni priznato prebivalište. Osim toga, zaključio je da taj predmet ima nužnu minimalnu povezanost s nizozemskim pravom iz dva razloga. Prvo, Deco-Line sudjeluje u međunarodnoj trgovini i stoga može postati vjerovnik u toj državi te se eventualna sudska odluka protiv njega može tamo izvršiti. Drugo, takva sudska odluka može se isto tako izvršiti u Njemačkoj.
- 14 Naposljetku, sudac postupka privremene pravne zaštite smatrao je da na njegovu nadležnost ne utječe činjenica da su se stranke dogovorile da će se njihov spor

rješavati arbitražom u Nizozemskoj s obzirom na to da, u skladu s člankom 1022. stavkom 2. ZPP-a, arbitražna klauzula ne sprječava pravo stranke da se obrati sucu postupka privremene pravne zaštite.

- 15 Privremenim izvršnim rješenjem od 21. lipnja 1994. predsjednik Rechtbank u Rotterdamu naložio je stoga Deco-Lineu da plati Van Udenu iznos od 377 625,35 DM, zajedno sa zakonskim kamatama.
- 16 U okviru žalbe koju je podnio Deco-Line, Gerechtshof te s'-Gravenhage (Žalbeni sud u Haagu) poništio je to rješenje. Prema mišljenju tog suda predmet treba imati dovoljno dodirnih točaka s nizozemskim pravom, što znači da, u okviru Konvencije, rješenje koje je zatražio sudac postupka privremene pravne zaštite mora biti moguće izvršiti u Nizozemskoj. Sama činjenica da bi Deco-Line u budućnosti tamo mogao steći imovinu bila je nedostatna u tom pogledu.
- 17 S obzirom da je podnesena tužba protiv ove posljednje odluke, Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) odlučio je prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
 - „1. Kada obveza plaćanja koja proizlazi iz ugovora treba biti izvršena u državi potpisnici (na način da, u skladu s člankom 5. točkom 1. Konvencije iz Bruxellesa, vjerovnik ima pravo tužiti dužnika koji nije podmirio svoje obveze pred sudovima te države kako bi zatražio izvršenje ugovornih obveza, iako je dužnikovo mjesto prebivališta na državnom području druge države potpisnice), jesu li sudovi prve države također (izravno) nadležni za odlučivanje o zahtjevu za privremenu pravnu zaštitu koji je podnio vjerovnik protiv svojeg dužnika kako bi mu se privremenim izvršnim rješenjem naložilo plaćanje duga koji prema mišljenju suca postupka privremene pravne zaštite vrlo vjerojatno duguje vjerovniku, ili nadležnost suca postupka privremene pravne zaštite podliježe drugim uvjetima, na primjer uvjetu da rješenje koje je zatražio sudac postupka privremene pravne zaštite mora proizvoditi učinke (ili biti u mogućnosti proizvoditi učinke) u dotičnoj državi potpisnici?
 2. Utječe li na odgovor na prvo pitanje činjenica da ugovor sklopljen između stranaka sadrži arbitražnu klauzulu i, ako da, koje je mjesto arbitraže prema toj klauzuli?
 3. Pod pretpostavkom da na prvo pitanje treba odgovoriti u smislu da, kako bi sudac postupka privremene pravne zaštite bio nadležan, rješenje koje se od njega zahtijeva također mora proizvoditi učinke (ili biti u mogućnosti proizvoditi učinke) u dotičnoj državi potpisnici, znači li to da zatraženi nalog mora biti moguće tamo izvršiti, i je li stoga nužno da taj uvjet bude ispunjen u trenutku podnošenja zahtjeva za privremenu pravnu zaštitu ili je dovoljno da taj uvjet u razumnoj mjeri može biti ispunjen u budućnosti?
 4. Odnosi li se mogućnost predviđena člancima 289. i sljedećim nizozemskog zakonika o parničnom postupku o podnošenju, u slučaju hitnosti, predsjedniku Arrondissementsrechtbanka zahtjeva za privremeno izvršno rješenje, na pojam „privremene ili zaštitne mjere” u smislu članka 24. Konvencije iz Bruxellesa?

5. Utječe li na odgovor koji treba dati na četvrto pitanje činjenica da je postupak o meritumu pokrenut, ili bi mogao biti pokrenut, i, ako da, utječe li na to i činjenica da je arbitražni postupak pokrenut u istom predmetu?
 6. Utječe li na odgovor koji treba dati na četvrto pitanje činjenica da je zahtjev za privremenu pravnu zaštitu namijenjen da se tuženiku naloži poštovanje obveze plaćanja na način opisan u prvom pitanju?
 7. Pod pretpostavkom da na četvrto pitanje treba odgovoriti potvrdno, treba li, s obzirom na to da su „na temelju ove Konvencije, sudovi druge države ugovornice nadležni u pogledu predmeta spora”, članak 24. i osobito njegovo upućivanje na „uvođenje privremenih i zaštitnih mjera kako je predviđeno zakonom te države” tumačiti na način da je sudac postupka privremene pravne zaštite (izravno) nadležan s obzirom na to da pravila o nadležnosti iz njegovog nacionalnog prava tako određuju, čak i ako se radi o pravilima u smislu članka 3. drugog podstavka Konvencije iz Bruxellesa, ili je njegova nadležnost u potonjem slučaju podložna dodatnim uvjetima, na primjer uvjetu da rješenje zatraženo od suca postupka privremene pravne zaštite mora proizvoditi učinke (ili biti u mogućnosti proizvoditi učinke) u dotičnoj državi ugovornici?
 8. Pod pretpostavkom da na sedmo pitanje treba odgovoriti na način da, kako bi sudac postupka privremene pravne zaštite bio nadležan, rješenje koje se od njega zahtijeva također mora proizvoditi učinke (ili biti u mogućnosti proizvoditi učinke) u dotičnoj državi potpisnici, znači li to da zatraženi nalog mora biti moguće tamo izvršiti, i je li stoga nužno da taj uvjet bude ispunjen u trenutku podnošenja zahtjeva za privremenu pravnu zaštitu ili je dovoljno da se taj uvjet vjerojatno ispuni u budućnosti?”
- 18 Postavljena pitanja odnose se na nadležnost suca postupka privremene pravne zaštite na temelju Konvencije. Nacionalni sud želi saznati može li se takva nadležnost uspostaviti, s jedne strane, na temelju članka 5. točke 1. (pitanja 1. do 3.), i, s druge strane, na temelju članka 24. Konvencije (pitanja 4. do 8.). U oba slučaja, sud koji je uputio zahtjev pita se:
- najprije, o utjecaju činjenice da spor koji se vodi pred njim, prema uvjetima ugovora, podliježe arbitraži,
 - zatim, podliježe li nadležnost suca postupka privremene pravne zaštite uvjetu da zahtijevana mjera proizvodi ili može proizvoditi učinke u državi dotičnog suda, posebno uvjetu da se može tamo izvršiti, te je li nužno da takav uvjet bude ispunjen u trenutku podnošenja zahtjeva,
 - i, naposljetku, o utjecaju činjenice da se predmet odnosi na zahtjev za privremeno plaćanje na temelju ugovorne protučinidbe.
- 19 Najprije, što se tiče nadležnosti suca postupka privremene pravne zaštite na temelju Konvencije, valja istaknuti da je nesporno da sud nadležan za odlučivanje o meritumu predmeta u skladu s člancima 2. i 5. do 18. Konvencije ostane nadležan za određivanje privremenih ili zaštitnih mjera koje se mogu pokazati nužnima.

- 20 Osim toga, članak 24. iz odjeljka 9. Konvencije dodaje pravilo o nadležnosti koje nije dio sustava navedenog u članku 2. i člancima 5. do 18., prema kojem je sud ovlašten odrediti privremene ili zaštitne mjere iako nema nadležnost za odlučivanje o meritumu. Prema toj odredbi, mjere koje se mogu dodijeliti su mjere predviđene zakonom države suda pred kojim je pokrenut postupak.
- 21 Članak 5. točka 1. Konvencije određuje da se u predmetima koji se odnose na ugovore tuženika može tužiti u državi ugovornici koja nije država njegovog domicila, pred sudom mjesta gdje je obveza koja je temelj zahtjeva izvršena ili treba biti izvršena.
- 22 S tim u vezi valja utvrditi da sud nadležan za odlučivanje o meritumu predmeta na temelju jednog od kriterija nadležnosti utvrđenih Konvencijom ostaje također nadležan za određivanje privremenih ili zaštitnih mjera, a da potonja nadležnost podliježe drugim uvjetima, poput one koju navodi sud koji je uputio zahtjev u trećem pitanju.
- 23 Ipak, u predmetu u glavnom postupku ugovor potpisan između Van Udena i Deco-Linea sadržava arbitražnu klauzulu.
- 24 Valja utvrditi da, s obzirom da su stranke valjano izuzele nadležnost državnih sudova za spor do kojeg je došlo na temelju ugovora i uputile ga na arbitražu, u smislu Konvencije ne postoji državni sud nadležan za odlučivanje o meritumu. Iz toga proizlazi da stranka takvog ugovora ne može podnijeti zahtjev za privremene ili zaštitne mjere pred državnim sudom nadležnim za meritum na temelju Konvencije.
- 25 U tom slučaju državni sud je ovlašten, na osnovi Konvencije, odrediti privremene ili zaštitne mjere samo na temelju članka 24.
- 26 S tim u vezi, Deco-Line kao i njemačka vlada i vlada Ujedinjene Kraljevine tvrde da, s obzirom da su se stranke sporazumjele da će svoj spor uputiti arbitražnom sudu, postupak privremene pravne zaštite također ne ulazi u područje primjene Konvencije. Njemačka vlada osobito ističe da mjere zatražene u postupku privremene pravne zaštite, kada su neodvojivo povezane s predmetom arbitražnog postupka, ne ulaze u područje primjene Konvencije. Prema mišljenju vlade Ujedinjene Kraljevine, mjere zahtijevane u ovom slučaju mogu se smatrati kao pomoć u provedbi arbitražnog postupka, na način da su izuzete iz područja primjene Konvencije.
- 27 Suprotno tome, Van Uden i Komisija smatraju da postojanje arbitražne klauzule nema za učinak izuzimanje zahtjeva za privremenu pravnu zaštitu iz područja primjene Konvencije. Komisija ističe da je predmet spora odlučujući i da je poštovanje ugovorne obveze, to jest pitanje koje ulazi u područje primjene Konvencije, ključno za postupak privremene pravne zaštite.
- 28 Valja prije svega podsjetiti da se članak 24. Konvencije primjenjuje iako je sud druge države ugovornice nadležan za odlučivanje o meritumu, pod uvjetom da predmet spora ulazi u materijalno područje primjene Konvencije, što obuhvaća građanske i trgovačke stvari.

- 29 Stoga sama činjenica da je postupak o meritumu pokrenut, ili može biti pokrenut, pred sudom države ugovornice ne lišava sud druge države ugovornice njegove nadležnosti na temelju članka 24. Konvencije.
- 30 Međutim, na članak 24. Konvencije ne može se pozivati kako bi se u njezino područje primjene uvele privremene ili zaštitne mjere koje se odnose na pitanja koja su iz njega izuzeta (presuda od 27. ožujka 1979., De Cavel, 143/78, Zb., str. 1055., t. 9.).
- 31 U skladu s člankom 1. drugim stavkom točkom 4. Konvencije, arbitraža je izuzeta iz njezinog područja primjene. Tom odredbom stranke ugovornice namjeravale su u potpunosti izuzeti arbitražu, uključujući postupke pred državnim sudovima (presuda od 25. srpnja 1991., Rich, C-190/89, Zb., str. I-3855., t. 18.).
- 32 Naime, izvještaj stručnjaka sastavljen prilikom pristupanja Konvenciji Kraljevine Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske (SL 1979, C 59, str. 71., 92.) navodi da se Konvencija ne primjenjuje na sudske odluke kojima se utvrđuje valjanost ili ništavost arbitražnog sporazuma ili nalaže strankama da ne nastave s arbitražnim postupkom zato što nije valjan, kao ni s postupcima ili odlukama koje se odnose na zahtjeve za opoziv, izmjenu, priznanje i izvršenje arbitražnih pravorijeka. Osim toga, iz područja primjene Konvencije izuzeti su postupci koji služe provedbi arbitražnog postupka, kao što su postupci imenovanja ili opoziva arbitra ili određivanja mjesta arbitraže i produljenja roka određenog za donošenje pravorijeka.
- 33 Međutim, s tim u vezi valja utvrditi da privremene mjere u načelu nemaju za cilj provedbu arbitražnog postupka, nego su donesene paralelno s takvim postupkom te su namijenjene njegovoj potpori. Naime, te mjere ne odnose se na arbitražu kao takvu, nego na zaštitu različitih prava. Njihovo mjesto u području primjene Konvencije stoga nije određeno njihovom vlastitom naravi, već naravi prava koja se njima žele zaštititi (vidjeti presudu od 26. ožujka 1992., Reichert i Kockler, C-261/90, Zb., str. I-2149., t. 32.).
- 34 Stoga valja zaključiti da u mjeri u kojoj se predmet zahtjeva za privremene mjere odnosi, kao u predmetu u glavnom postupku, na pitanje koje ulazi u područje materijalne primjene Konvencije, Konvencija se primjenjuje te se njezinim člankom 24. može prenijeti nadležnost suca postupka privremene pravne zaštite čak i ako je postupak o meritumu već pokrenut, ili može biti pokrenut, te čak i ako se taj postupak mora voditi pred arbitrima.
- 35 Nadalje, što se tiče uvjeta navedenih u Konvenciji za odobrenje zahtjeva na temelju članka 24., Van Uden ističe da je sudac postupka privremene pravne zaštite nadležan bez potrebe za ispunjavanjem drugih uvjeta, pod uvjetom da mu je nadležnost dodijeljena na temelju nacionalnih pravila, čak i ako se radi o pravilima navedenima u članku 3. drugom stavku Konvencije. Međutim, Deco-Line ističe da se nametanje strožih uvjeta smatra opravdanim i da, u svakom slučaju, činjenica da se članak 24. poziva na nacionalna pravila o nadležnosti podrazumijeva da je sudac koji odlučuje o zahtjevu za privremenu pravnu zaštitu slobodan podrediti svoju nadležnost takvim uvjetima.

- 36 Prema mišljenju njemačke vlade, članak 24. ne odobrava donošenje privremenih mjera koje je odredio sud koji odlučuje na temelju jednog od pravila nadležnosti navedenih u članku 3. drugom stavku Konvencije, osim ako to pravilo nadležnosti podliježe hitnosti odluke ili se na tome temelji i ako je u trenutku donošenja privremene mjere sustav koji se njome predviđa dostatno povezan s državom dotičnog suda. Ovaj zadnji uvjet ispunjen je kada se privremena mjera može provesti u državi suda.
- 37 S tim u vezi valja podsjetiti da „privremene ili zaštitne mjere” u smislu članka 24. Konvencije valja shvatiti kao mjere koje su, u pitanjima koja ulaze u područje primjene Konvencije, namijenjene očuvanju činjeničnog ili pravnog položaja kako bi se zaštitila prava čije se priznavanje inače traži od suda koji odlučuje o meritumu (presuda Reichert i Kockler, t. 34.).
- 38 Odobravanje ove vrste mjera zahtijeva posebnu pažnju dotičnog suda i detaljno poznavanje konkretnih okolnosti u kojima zahtijevane mjere trebaju proizvoditi učinke. Ovisno o slučaju, te posebno o poslovnoj praksi, sud mora biti u mogućnosti vremenski ograničiti svoje ovlaštenje ili, što se tiče prirode imovine ili robe koje su predmet predviđenih mjera, zatražiti bankarske garancije ili imenovati prinudnog upravitelja te, općenito, učiniti da je njegovo ovlaštenje u skladu sa svim uvjetima koji jamče privremeni ili zaštitni karakter mjere koju nalaže (presuda od 21. svibnja 1980., Denilauler, 125/79, Zb., str. 1553., t. 15.).
- 39 S tim u vezi Sud je u gore navedenoj presudi Denilauler, t. 16., presudio da je zasigurno sud mjesta ili, u svakom slučaju, države ugovornice u kojoj se nalazi imovina koja će biti predmet zahtijevanih mjera, onaj koji može najbolje procijeniti okolnosti koje mogu dovesti do odobrenja ili uskraćivanja zahtijevanih mjera ili propisati načine i uvjete koje tužitelj mora poštivati kako bi se zajamčio privremeni i zaštitni karakter odobrenih mjera.
- 40 Iz toga proizlazi da odobrenje privremenih ili zaštitnih mjera na temelju članka 24. među ostalim podliježe tomu postoji li stvarna povezanost između predmeta zahtijevanih mjera i mjesne nadležnosti države ugovornice suda pred kojim je postupak pokrenut.
- 41 Iz toga je isto tako razvidno da sud koji nalaže mjere na temelju članka 24. treba uzeti u obzir potrebu za postavljanjem uvjeta ili načina čiji je cilj osigurati njihov privremeni ili zaštitni karakter.
- 42 Što se tiče konkretno činjenice da je u ovom slučaju nacionalni sud temeljio svoju nadležnost na jednoj od nacionalnih odredaba navedenih u članku 3. drugom stavku Konvencije, valja podsjetiti da je, u skladu s prvim stavkom te odredbe, osobe s domicilom u državi ugovornici moguće tužiti pred sudovima druge države ugovornice samo na temelju pravila navedenih u odjeljcima 2. do 6. glave II., to jest u člancima 5. do 18. Konvencije. Iz toga proizlazi da se zabrana propisana u članku 3. o pozivanju na iznimna pravila o nadležnosti ne primjenjuje na poseban sustav predviđen u članku 24.
- 43 Naposljetku, što se tiče pitanja može li se rješenje za privremenu pravnu zaštitu kojim se nalaže plaćanje ugovorne protučinidbe smatrati privremenom mjerom u smislu

članka 24. Konvencije, Deco-Line i vlada Ujedinjene Kraljevine tvrde da to nije slučaj. Njemačka vlada smatra da glavni postupak po svoj prilici ne potpada pod pojam privremenih ili zaštitnih mjera.

- 44 Van Uden i Komisija ne dijele to mišljenje. Prema stajalištu Komisije, privremenim mjerama treba smatrati one mjere koje gube svoju valjanost u trenutku odlučivanja o sporu ili istekom određenog roka. One mogu obuhvaćati pozitivne mjere, to jest sudski nalog da se nešto izvrši, kao što je predaja dobra ili isplata novčanog iznosa.
- 45 S tim u vezi valja istaknuti da nije moguće unaprijed isključiti, na općenit i apstraktan način, da privremeno plaćanje ugovorne protučinidbe, čak i u iznosu koji odgovara onome traženome u glavnom postupku, bude nužno za osiguranje učinkovitosti odluke o meritumu te, kad je to primjenjivo, da se ono čini opravdanim s obzirom na trenutačne interese [vidjeti, što se tiče prava Zajednice, rješenje od 29. siječnja 1997., Antonissen/Vijeće i Komisija, C-393/96 P (R), Zb., str. I-441., t. 37.].
- 46 Ipak, određivanje privremenog plaćanja je samo po sebi takvo da se može zamijeniti za odluku suda koji odlučuje o meritumu. Štoviše, da je tužitelju priznato pravo na osiguranje privremenog plaćanja ugovorne protučinidbe pred sudom mjesta u kojem ima domicil, a koji nije nadležan za odlučivanje o meritumu na temelju članaka 2. do 18. Konvencije, te pravo na priznavanje i izvršenje rješenja u državi tuženika, pravila o nadležnosti utvrđena Konvencijom mogla bi se zaobići.
- 47 Dakle, privremeno plaćanje ugovorne protučinidbe ne predstavlja privremenu mjeru u smislu te odredbe osim ako je, s jedne strane, isplata dodijeljenog iznosa tuženiku zajamčena u slučaju da tužitelj ne uspije u postupku i ako se, s druge strane, zahtijevana mjera odnosi samo na određenu imovinu tuženika koja se nalazi ili se treba nalaziti unutar mjesne nadležnosti suda pred kojim je pokrenut postupak.
- 48 Uzimajući u obzir prethodna razmatranja, na prvo i drugo pitanje valja odgovoriti da
- članak 5. točku 1. Konvencije treba tumačiti na način da sud nadležan na temelju te odredbe ostaje također nadležan za određivanje privremenih ili zaštitnih mjera, a da potonja nadležnost ne podliježe drugim uvjetima, i,
 - s obzirom na to da su stranke valjano izuzele nadležnost državnih sudova za spor koji proizlazi iz ugovora i uputile ga na arbitražu, privremene ili zaštitne mjere ne mogu se odrediti na temelju članka 5. točke 1. Konvencije.

Na peto pitanje valja odgovoriti da

- ako se predmet zahtjeva za privremene mjere odnosi na pitanje koje ulazi u materijalno područje primjene Konvencije, Konvencija se primjenjuje te se njezinim člankom 24. može prenijeti nadležnost suca postupka privremene pravne zaštite iako je postupak o meritumu već pokrenut, ili može biti pokrenut, te iako se taj postupak mora voditi pred arbitrima.

Naposljetku, na četvrto te šesto do osmog pitanja valja odgovoriti da

- članak 24. Konvencije treba tumačiti u smislu da njegova primjena među ostalim ovisi o uvjetu postojanja stvarne povezanosti između predmeta te mjere i mjesne nadležnosti države ugovornice suda pred kojim je pokrenut postupak, i
- privremeno plaćanje ugovorne protučinidbe ne predstavlja privremenu mjeru u smislu članka 24. Konvencije osim ako je, s jedne strane, isplata dodijeljenog iznosa tuženiku zajamčena u slučaju da tužitelj ne uspije u postupku i ako se, s druge strane, zahtijevana mjera odnosi samo na određenu imovinu tuženika koja se nalazi ili se treba nalaziti unutar mjesne nadležnosti suda pred kojim je pokrenut postupak.

Troškovi

- 49 Troškovi njemačke vlade i vlade Ujedinjene Kraljevine kao i Komisije, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja mu je uputio Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske), presudom od 8. prosinca 1995., odlučuje:

1. **Članak 5. točku 1. Konvencije od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, kako je izmijenjena Konvencijom od 9. listopada 1978. o pristupanju Kraljevine Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske te Konvencijom od 25. listopada 1982. o pristupanju Helenske Republike, treba tumačiti na način da sud nadležan na temelju te odredbe ostaje također nadležan za određivanje privremenih ili zaštitnih mjera, a da potonja nadležnost ne podliježe drugim uvjetima.**
2. **S obzirom na to da su stranke valjano izuzele nadležnost državnih sudova za spor koji proizlazi iz ugovora i uputile ga na arbitražu, privremene ili zaštitne mjere ne mogu se odrediti na temelju članka 5. točke 1. Konvencije od 27. rujna 1968.**
3. **Ako se predmet zahtjeva za privremene mjere odnosi na pitanje koje ulazi u materijalno područje primjene Konvencije od 27. rujna 1968., ta se Konvencija primjenjuje te se njezinim člankom 24. može prenijeti nadležnost suca postupka privremene pravne zaštite iako je postupak o meritumu već pokrenut, ili može biti pokrenut, te iako se taj postupak mora voditi pred arbitrima.**
4. **Članak 24. Konvencije treba tumačiti na način da njegova primjena među ostalim ovisi o uvjetu postojanja stvarne povezanosti između predmeta te**

mjere i mjesne nadležnosti države ugovornice suda pred kojim je pokrenut postupak.

- 5. Privremeno plaćanje ugovorne protučinidbe ne predstavlja privremenu mjeru u smislu članka 24. Konvencije od 27. rujna 1968. osim ako je, s jedne strane, isplata dodijeljenog iznosa tuženiku zajamčena u slučaju da tužitelj ne uspije u postupku i ako se, s druge strane, zahtijevana mjera odnosi samo na određenu imovinu tuženika koja se nalazi ili se treba nalaziti unutar mjesne nadležnosti suda pred kojim je pokrenut postupak.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 17. studenoga 1998.

[Potpisi]

* Jezik postupka: nizozemski